

LISA 2

KINNITATUD

SA Eesti Teadusagentuur juhatuse 16.12.2022

käskkirjaga nr 1.1-4/22/166

Arendusgranditaotluste hindamise juhend

1. Reguleerimisala

- 1.1. Käesoleva hindamisjuhendiga kehtestatakse arendusgrandi taotluste hindamise kriteeriumid ning hindamise ja paremusjärjestuse moodustamise põhimõtted.
- 1.2. Käesolevas juhendis reguleerimata küsimustes on Sihtasutusel Eesti Teadusagentuur (edaspidi *teadusagentuur*) õigus langetada kaalutletud otsuseid, kaasates vajadusel eksperte.

2. Taotluste hindamine

- 2.1. Taotluste hindamine toimub Eesti Teadussinfosüsteemis (edaspidi *ETIS*).
- 2.2. Kõiki taotlusi hinnatakse samade kriteeriumide alusel ning tuginedes samadele menetlusreeglitele, et tagada kõikide taotluste võrdne kohtlemine.
- 2.3. Taotluste lõpliku paremusjärjestuse moodustamisel arvestatakse kogu asjakohast teavet ja võrreldakse taotlusi ühtse paremusjärjestuse kontekstis.
- 2.4. Taotluste hindamine on kolmeastmeline:
 - 2.4.1. igale taotlusele koostavad retsensioonid vähemalt kaks sõltumatut retsensenti, kellest üks on vastutav ekspert. Vastutav ekspert koostab retsensioonidele tuginedes taotluse koondhinnangu;
 - 2.4.2. eksperdikomisjon kinnitab igale taotlusele koondhinnangu, võttes aluseks retsensioonides antud hinded ja nende põhjendused, kuid need ei ole eksperdikomisjonile siduvad;
 - 2.4.3. hindamisnõukogu kinnitab igale taotlusele lõpphinnangu, võttes aluseks eksperdikomisjoni koondhinnangu, kuid see ei ole hindamisnõukogule siduv, ning kinnitab taotluste ühtse paremusjärjestuse;
 - 2.4.4. võrdse punktisummaga taotluste paremusjärjestusse seadmisel lähtub hindamisnõukogu punktis 3.3 kirjeldatud põhimõtetest.

2.5. Hindamiskriteeriumid

Arendusgrantide taotluste hindamisel ning hinnangute põhjendamisel tuleb lähtuda järgmistest hindamiskriteeriumidest ning suunavatest küsimustest:

Kriteerium	Suunavad küsimused	Hindeskaala
------------	--------------------	-------------

<p>1. Innovatsioonipotentsiaal, sh mille poolest projekti väljundid ja tulemused on uudsed; mil moel need aitavad parandada olemasolevaid lahendusi, tooteid ja/või teenuseid; konkurentsi positsiooni kirjeldus ja sektori turuanalüüs; kas projekti lähte- ja lõpp-TVT on asjakohane ja realistlik</p>	1.1. Kas projektiidee on kirjeldatud konkreetselt ja arusaadavalt?	1–5
	1.2. Kas olemasolevate lahenduste, teenuste ja/või toodete, mille parandamisele/täiustamisele on projekt orienteeritud, analüüs on asjakohane ja piisav?	
	1.3. Kas projektiidee on originaalne (võrreldes juba olemasolevate lahenduste, toodete ja/või teenustega)?	
	1.4. Kas projektiidee on oluline, arvestades olemasolevaid lahendusi, teenuseid ja/või tooteid?	
	1.5. Kas konkurentsi positsiooni kirjeldus ja sektori turuanalüüs on asjakohased?	
	1.6. Kas seos varasema teadusliku uurimistööga, millele projektiidee tugineb, on selge ja põhjendatud?	
	1.7. Kas projekti lähte-TVT (st selle aluseks oleva uurimistöö lõpp-TVT) on piisav eesmärkide saavutamiseks?	
	1.8. Kas projekti eesmärgid ja hüpoteesid on hoolikalt läbi mõeldud ja kirjeldatud?	
	1.9. Kas projekti väljunditel ja tulemustel on kommertsialiseerimise ja/või sotsiaalse innovatsiooni potentsiaal (sh kas projekti oodatav lõpp-TVT on piisavalt ambitsioonikas)?	
	Kommentaariid 1. kriteeriumi kohta.	
<p>2. Rakenduslikkus ja potentsiaalne mõju, sh mõju ulatus; edasised võimalikud/ vajalikud tegevused tulemuste kommertsialiseerimiseks või muul moel rakendamiseks</p>	2.1. Kas projekti eeldatav majanduslik ja/või ühiskondlik mõju on kirjeldatud selgelt ja arusaadavalt?	1–5
	2.2. Kas oodatavatel tulemustel on selgelt määratletud rakendamispotentsiaal?	
	2.3. Kas projektitulemustel on eeldatav positiivne mõju majandusele, ühiskonnale, avalikele poliitikatele ja/või teenustele?	
	2.4. Kas taotluses on selgelt kirjeldatud, kuidas see mõju saavutatakse ning milline on selle mõju ulatus?	
	2.5. Kas potentsiaalsed kliendid ja huvipooled on määratletud konkreetselt ja asjakohaselt (sh nende huvi ja võimekus tulemuste rakendamiseks on tõendatud)?	

	<p>2.6. Kas projektiidee asjakohasusele tehtud turuanalüüsi ja konkurentsiuuringu põhjal on oodatavad väljundid ja tulemused uued ja/või eristatavad juba olemasolevate lahenduste, toodete ja/või teenustega võrreldes?</p> <p>2.7. Kas taotluses on selgelt ja konkreetselt kirjeldatud võimalikud jätkutegevused projektitulemuste komertsialiseerimiseks ja/või muul moel rakendamiseks?</p> <p>2.8. Kas laiemale avalikkusele kavandatud teavitustegevused on piisavad teadmussiirde toetamiseks?</p> <p>2.9. Kas eeldatud siht-TVT projekti lõpus on realistlik?</p> <p>Kommentaariid 2. kriteeriumi kohta.</p>	
<p>3. Teostatavus, sh eesmärkide saavutamise realistlikkus; ressursside asjakohasus ja piisavus; kuluefektiivsus</p>	<p>3.1. Kas tulemuste saavutamine on realistlik, arvestades tööplaani, valitud meetodeid ja kavandatud tegevusi, riskijuhtimise plaani ja ette nähtud aega?</p> <p>3.2. Kas tulemuste saavutamine on realistlik, arvestades uurimisrühma koosseisu ja pädevust ning ülesannete jaotust (uurimisrühma liikmed on juhtinud uurimisprojekte, mis on selle projektiidee aluseks, või olnud neisse kaasatud, uurimisrühma kuuluvad eri valdkondade ja rakendajate esindajad (kui asjakohane) jmt)?</p> <p>3.3. Kas tulemuste TVT saavutamine on realistlik, arvestades projektiidee aluseks oleva eelneva uurimistöö tulemuste TVT-d?</p> <p>3.4. Kas tulemuste saavutamine on realistlik, arvestades käsutada olevaid ressursse (vajaliku taristu, seadmete ja materjalide kättesaadavus, grandimaht, partneri(te) poolne kaasrahastus jmt)?</p> <p>3.5. Kas projekt on kavandatud (kulu)efektiivselt?</p> <p>3.6. Kas intellektuaal-/tööstusomandi küsimused on asjakohaselt arvesse võetud?</p> <p>Kommentaariid 3. kriteeriumi kohta.</p>	1–5
<p>4. Eetika</p>	<p>4.1. Kas taotluses on piisavalt, hoolikalt ja asjakohaselt hinnatud teaduseetika nõuetest</p>	0–1

	<p>tulenevaid aspekte ning võimalikke eetilisi riske, mida tuleb arvestada projekti elluviimisel?</p> <p>4.2. Kas taotluses on kirjeldatud selge ja asjakohane tegevuskava teaduseetika nõuete täitmiseks, sh kui projekti elluviimiseks on vajalik asjaomase eetikakomitee või loomkatseprojekti loakomisjoni luba?</p> <p>Kommentaariid 4. kriteeriumi kohta.</p>	
5. Andmehaldus	<p>5.1. Kas taotluses on piisavalt, hoolikalt ja asjakohaselt kirjeldatud andmete haldamise tegevusi, sh andmete säilitamist ja varundamist, kaitsmist ning andmetega seotud õiguste küsimusi, sh kas plaanitakse andmeid teha avalikult kasutatavaks (avatud teaduse põhimõtetest lähtuvalt) ning kuidas võimaldatakse andmete jagamine ja avalikustamine?</p> <p>Kommentaariid 5. kriteeriumi kohta.</p>	0–1
6. Olulisus Eesti majandusele, ühiskonnale, avalikele poliitikatele ja/või teenustele	<p>6.1. Kas taotluses on kirjeldatud projekti olulisust Eestile konkreetselt ja asjakohaselt?</p> <p>6.2. Kas projekti oodatavad tulemused võivad suurendada kultuurilist mitmekesisust, parandada elukvaliteeti, elanikkonna tervist ja/või heaolu?</p> <p>6.3. Kas projekti oodatavad tulemused võivad parandada poliitiliste otsuste tõenduspõhisust ning mõjutada avalikke poliitikaid ja regulatsioone?</p> <p>6.4. Kas projekti oodatavad tulemused võivad parandada ühiskonna sidusust ja/või riiklikku turvalisust?</p> <p>6.5. Kas projekt panustab keskkonnakaitse, keskkonnamõjude vähendamisse, säästva arengu toetamisse, ressursside säästvasse kasutamisse vmt?</p> <p>6.6. Kas projekt aitab parandada ettevõtete/organisatsioonide ja/või avalike teenuste tõhusust, (kulu)efektiivsust ja/või kvaliteeti?</p> <p>6.7. Kas projekti eesmärgid on seotud mõne Eesti strateegiaga (TAIE strateegia, nutikas spetsialiseerumine vmt)?</p> <p>6.8. Kas projekti viiakse ellu TA-asutuste, ettevõtete ja/või riigiasutuste koostöös?</p>	1–5

	6.9. Kas viisid, kuidas hinnata projekti edukust ja eesmärkide saavutamist, on kavandatud ja kirjeldatud asjakohaselt?	
	Kommentaariid 6. kriteeriumi kohta.	
7. Panus Eesti rohepoliitika võtmevaldkondade arengusse	<p>7.1. Kas projekti panus rohepoliitika võtmevaldkondade arengusse on kirjeldatud konkreetselt ja asjakohaselt?</p> <p>7.2. Kas projekti tulemustel on eeldatav positiivne mõju vähemalt ühele rohepoliitika võtmevaldkonnale?</p> <p>7.3. Kas projekti oodatavad tulemused panustavad mitme rohepoliitika võtmevaldkonna arengusse?</p> <p>Kommentaariid 7. kriteeriumi kohta.</p>	0-4

Hindamisskaalad ja hinde kujunemine

2.6. Hindamisel antakse kõikide kriteeriumide suunavatele küsimustele vastus “jah”, “osaliselt” või “ei”, mis annavad vastavalt kriteeriumile allolevas tabelis toodud punktid:

Kriteerium	Suunava küsimuse vastus		
	jah	osaliselt	ei
1, 2 ja 6	0,55	0,25	0
3	0,8	0,4	0
4	0,5	0,25	0
5	1	0,5	0
7	1,3	0,65	0

2.7. Asjaomase kriteeriumi suunavate küsimuste vastuste punktid summeeritakse ja ümardatakse kriteeriumi hindeks vastavalt punktides 2.8–2.10 kirjeldatud hindamisskaaladele.

2.8. Hindamisel kasutatakse 1., 2., 3. ja 6. kriteeriumi hindamisel üheksaastmelist eristavat hindamisskaalat:

- Suurepärase (5);
- Väga hea-suurepärase (4,5);
- Väga hea (4);
- Hea-väga hea (3,5);
- Hea (3);
- Rahuldav-hea (2,5);

- Rahuldav (2);
- Mitterahuldav-rahuldav (1,5);
- Mitterahuldav (1).

2.9. Kriteeriumite 4. ja 5. hindamisel kasutatakse järgmist kolmeastmelist eristavat hindamisskaalat:

- Sobiv (1);
- Osaliselt sobiv (0,5);
- Mittesobiv (0).

2.10. Kriteeriumi 7. hindamisel kasutatakse järgmist kolmeastmelist eristavat hindamisskaalat:

- Sobiv (4);
- Osaliselt sobiv (2);
- Mittesobiv (0).

2.11. Lävend

Taotluse lõplik punktisumma võib olla 4 kuni 26 punkti. Taotlus, mis saab 1., 2., 3. ja/või 6. kriteeriumis vähem kui 3 punkti või saab suunava(te)le küsimus(t)ele 1.7, 2.3, 4.1, 4.2. ja/või 5.1 vastuse "ei", ei kvalifitseeru rahastamisele.

3. Üldine hinnang ja lõplik punktisumma

3.1. Taotluse lõplik punktisumma moodustub igas hindamiskriteeriumis (1–7) antud põhjendatud hinnetest. Taotluse lõpliku punktisummaga koos koostab eksperdikomisjon taotlusele kokkuvõtva hinnangu, milles toob välja taotluse lõpliku punktisumma kujunemise aluseks olnud olulisemad tugevused ja puudused.

3.2. Tuginedes taotlustele antud lõplikele punktisummadele ja lõpphinnangutele, moodustab hindamisnõukogu taotluste ühtse paremusjärjestuse.

3.3. Juhul, kui arendusgrantide taotlusvooru eelarvest ei ole võimalik rahuldada kõiki lävendi ületanud taotlusi, lähtub hindamisnõukogu rahastusettepaneku tegemisel järgmistest põhimõtetest:

- 3.3.1. Taotlused rahuldatakse paremusjärjestuse alusel;
- 3.3.2. Võrdse punktisummaga taotlused seatakse paremusjärjestusse eelistades taotlusi, mis on saanud 7. kriteeriumis kõrgemad hinded;
- 3.3.3. Taotlused, mis jäävad võrdsele positsioonile pärast punktis 3.3.2. kirjeldatud tegevust, seatakse paremusjärjestusse vastavalt hindamiskriteeriumides 1.-6. antud hinnetele, lähtudes hindamiskriteeriumide järjekorrast;

- 3.3.4. Taotlused, mis jäävad võrdsele positsioonile pärast punktis 3.3.3 kirjeldatud tegevust, seatakse paremusjärjestusse, eelistades projekte, millesse on kaasatud projekti tulemuste rakendajate esindajad (kui asjakohane);
- 3.3.5. Taotlused, mis jäävad võrdsele positsioonile pärast punktis 3.3.4 kirjeldatud tegevust, seatakse paremusjärjestusse, eelistades valdkondade taotlusi, mis kuulub paremusjärjestuses eespool olevate taotluste seas esindamata või vähem esindatud (alam)valdkonda.
- 3.3.6. Taotlused, mis jäävad võrdsele positsioonile pärast punktis 3.3.5 kirjeldatud tegevust, seatakse paremusjärjestusse, eelistades taotlusi, milles taotleja on temast paremusjärjestuses eespool olevate taotlejate seas vähem esindatud soo esindaja.
- 3.3.7. Taotlused, mis jäävad võrdsele positsioonile pärast punktis 3.3.6 kirjeldatud tegevust ning kuuluvad rahuldatavate taotluste hulka, seatakse paremusjärjestusse loosimise teel teadusagentuuri kehtestatud korras.